

Költségek és kérdőjelek A testvérváros hírei

Régi szólás tartja: a nagykapu mellett mindig ott van a kicsi is. Érvényes ez a mára? Sajnos jó néhány esetben igen. Vannak például olyan szövetkezeti vezetők, akik az amortizációs költség felhasználásánál szeretnének egy újabb „kis-kaput”.

1.

Magyarországon 1966-ig a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben nem volt amortizációs alap. Ennek oka az ártermelés viszonylagos fejletlensége, s az alacsony felvásárlási ár. 1966 után is csak kizárólag gépekre vonatkozott az amortizáció, később terjesztették ki azt az ültévényekre és az épületekre. A jelenleg alkalmazott, de már módosított rendszer azonban eltér a vállalatokétól, üzemekétől. 1971-től megfigyelhető, hogy egyre jobban a vállaltszerű gazdálkodás formái alakultak ki a mezőgazdaságban, ezért némi közeledés érezhető az amortizációképzésben is. A szövetkezeteknél azonban ez az összeg önálló pénzalap és kizárólag beruházásokra használható fel. Tehát a vállalati rendszerrel eltérően az amortizációt nem fordíthatják készletfelhalmozásra, esedékessé váló hitelek visszafizetésére. A szövetkezeteknél tapasztalt kötöttségek azonban a hatékonyabb termelésre ösztönöznek. Eredményesebb gazdálkodásra serkentenek; a gazdaságok arra kényszerülnek, hogy csak olyan beruházást valósítsanak meg, amely többletjövedelmet, és biztosít az amortizáción kívüli, ami már fedezetet nyújt a fejlesztési hitelek visszafizetésére.

Hazánk mezőgazdasága — még nemzetközi mércével mérve is — lendületesen fejlődött. Gyarapodtak a termelőeszközök. Megváltozott a termelőerők összetétele. Csökkent a művelt földterület, de jelentősége nőtt. A nyugdíjkorhatár lezártásával, valamint a mezőgazdasági dolgozók egy részének átáramlásával az iparba, kevesebb lett a munkaerő. Szükségessé vált tehát, hogy javuljon a termelőszövetkezetek anyagi és műszaki felkészültsége. Az állóeszközök egynekéde ma már gép, berendezés és jármű. A mostani tervidőszak végére várhatóan a gépesítés részaránya megközelíti a 60 százalékot. 1976-ban Csongrád megye termelőszövetkezetiben és szakszövetkezetekben 7,8 milliárd forint értékű állóeszközt tartottak nyilván. Ebből több mint 5 milliárd jut ingatlanokra, másfél milliárd a gépekre és majdnem egymilliárd forint a járművekre. A munkafolyamatokban, vagy egy árucikk megtermelésénél a gépi munka százalékos aránya nőtt, a lézi munkáé csökkent.

2.

A mezőgazdaságra egyre jellemzőbb, hogy komplex gépsorok és nagy értékű berendezések vesznek részt a termelésben. Tulajdonképpen ezért vált szükségessé, hogy 1976 márciusában módosítsák a mezőgazdasági üzemekben majdnem tíz éve változatlan amortizáció rendszert. Az alapelvek nem változtak meg, csak a szabályozást korrigálták, korszerűsítették. A korábbi normatívák ugyanis nem fe-

3.

A ma még gyenge termelőszövetkezeteknek inkább a meglévő gépeik jobb kihasználására kellene törekedni. Üzemeltessék nagyobb figyelemmel gépeiket, fordítsanak több gondot a karbantartásra, javításra. Nem mindegy az sem, hogy a gépek állandó és folyamatos üzemeltetése mellett milyen teljesítménnyel dolgoznak. Van-e éjszakai műszak, mennyit töltenek a gépek a munkahely megközelítésével, hány óra esik ki a termelésből például munka- és anyagihiány miatt. A gazdaságok ne a jelenleg érvényben levő szabályozókban keressék a hibát. Ezért érdemes leszögezni: hiba volna, ha a gazdaságok — ahelyett, hogy a termelésre koncentrálnának — kiskapukeresésre fecsérelnek az időt.

Radics Ferenc

Város a lakatlan félszigeten

A kietlen és ezért lakatlan Mangiszlak-félszigeten a geológusok olaj-, gáz-, kobalt-, mangán-, barnaszen- és réz-lelőhelyeket fedeztek fel. Ezután a félsziget benépesült. Központja a Kaszpi-tenger partjára épült Sevcsenko város lett. A településen és környékén sem hagyományos energiaforrások, sem édesvíz nem volt. Ezért elkészítették a várost és az egész ipari körzetet elektromos és fűtőenergia, továbbá édesvízzel ellátó rendszert, amelynek szíve a gyorsított neutronokkal működő atomerőmű. A város sótalanító telepe a világ legnagyobbjai közé tartozik. A Kaszpi-tenger sós vizéből nyert édesvizet nehéz megkülönböztetni a másutt megszokottól. Sevcsenko 1963-ban kapta meg a városi rangot.

Sevcsenkót kezdetben 180 ezer lakosra tervezték, a rajzasztalonok készülő tervek viszont már egy 300 ezer lakosú város képét vetítik elélné. Jelenleg 111 ezren élnek itt. A távlati fejlesztési tervek lehetővé teszik, hogy előre lássák a majdani felépülő városközpontot anélkül, hogy megsértenék a lakótelep arányos fejlődését. (APN)

Az Építészek Nemzetközi Szövetsége Sevcsenko és Navoi városoknak ítélte a Patrick Abercrombie díjat, melyet a különleges építészeti környezetben felépült városrészek legjobb építőinek ítélnek oda. Tavaly az építészek és építők egy csoportja a Szovjetunió Állami Díját is megkapta.

A város 10—15 ezer lakosú, úgynevezett mikrorajonokra oszlik, ahol az összes szükséges szolgáltatás létesítmény megtalálható: óvoda, bölcsőde, iskola, sportterem, művelődési központ, üzletház, szolgáltatóház. A lakásokat és a gyermekintézményeket mindig egyszerre adják át, mert a lakótér ára a gyermekintézmények, mozis stb. beruházási költségeit is tartalmazza.

Gémes Eszter:

Mindig magam

27.

— Mit tudok? Hogy tudja a gölya, fecske, merre menjen? Meg mikor? Miért ismerjük meg hangjáról, ha beszél, nő-e vagy férfi? Ha milliónyi embert látunk is, miért nincs bennük teljesen egyforma, még testvérekben sem? Valami különbség van köztük.

Ilyen és ehhez hasonló viták napirenden voltak. Nem engedtem neki. Ó sem engedett, úgy éreztem, hasadás állt be közénk. Feszültség, távolság. Addig kísértett az ördög, megadtam magam. Legyen úgy, ahogy ő mondja: még az Istenem is megtagadtam, a nagy, mindent átfogó szerelme miatt. Templomba mentem, úgy, mint azelőtt, de nem hittel, csak hogy ne vegyek észre távolodásom.

Férfi győzelme rajtam! Szégyenletes! Zajlott a gondolatom, nyugalmam nem volt!

Péter. A legöregebb testvérem 1919-ben ment férjhez Csengelére. Egész a szentlászlói határba. A csengelei állomáshoz hat kilométerre laktak. Mikor az állomáson szálltam, ahogy az irányt magyarázták, úgy indultam. Mivel én még soha nem voltam náluk, nem tudtam tájékozódni. Meglátom, hogy egy gunyhó előtt áll valaki. Bizony az árendásoknak nagyon kis hitvány,

Az odesszai „Tovariscs” háromboccos vitorlás Európa körüli úton van, Fedélzeten az odesszai Tengerhajózási Főiskola navigátori kamarának másodikéves hallgatói folytatnak gyakorlatot. Közöttük külföldi diákok is vannak. Magyarországról (Kanos János és Újvári Zsolt), Csehszlovákiából és Peruból. A vitorláhajó nemcsak tanulmányi célokat szolgál, hanem a baráti kapcsolatokat kívánja erősíteni az útba eső országokkal: Portugáliával, Belgiummal, Norvégiával.

A polgárháború legendás hőse, Kotovszkij tiszteletere emlékmúzeum nyílt Csabankában, ahol életének utolsó éveit töltötte. A Kotovszkij életútját, a harcokban való dicsőséges részvételét bemutató kiállítás három teremben látható. A tárlókban fényképek, dokumentumok, oklevelek, kitüntetések, harci zászlók, fegyverek a polgárháborúból, Kotovszkij életéről szóló könyvek, halotti maszkjának másolata, díszfegyvere és kitüntetései láthatók.

Kotovszkij élete emlékeztet maradj mindenki számára. Nevét több város és kisebb település, száz kolhoz és állami gazdaság, üzemek, hajók, parkok, utcák és úttörőcsapatok vették fel. A múzeum alapítói a taváiban még két termet fognak berendezni híres földijük tiszteletere.

Odessza egészségügyi intézményeiben a legmodernebb berendezések találhatók. A sebészeti osztályon új reanimációs osztály nyílt, ahol a súlyos betegek fogadására minden feltételt megteremtettek. A reanimációs teremben, a speciális körtermekben és a laboratóriumokban a legújabb diagnosztikai és gyógyászati berendezést, a legpontosabb orvosi műszereket használják. A Filatov nevet viselő szemészeti és szövetterápiás intézetben a lézersugár energiáját használják fel gyógyításra. A tudósok és mérnökök új típusú lézerkoagulátort fejlesztettek ki. Segítségével már több, mint ötezer beteget kezeltek.

Megnyílt Odesszában a veterán autók klubja. Tizenhat tagja és hét ösautója van, közöttük egy Buick, egy Paccard, egy FIAT 500, egy Mercedes-Benz 230 és egy Aero. Ez utóbbi a legöregebb, 1927-ben gyártották. A klub katalógusába már kb. 100 különböző típusú autót jegyeztek fel (1944-ig), tulajdonosuk nevével és pontos címével együtt. Nemrég-

ben rábukkantak egy első világháború előtti gépkocsira, egy négyüléses, nyitott tetejű, faküllös Hudson-re. A klub tagjainak feladata: felkutatni és helyreállítani a veterán gépkocsikat, könyveket, prospektusokat, folyóiratokat és fényképeket gyűjteni, melyek a kutatásban és helyreállításban nagy segítséget nyújtanak. Májusban megnyílik a klub gyűjteményének első kiállítása.

A Teniszta utcában látható az ország egyedüli turista- és kirándulástörténelmi múzeuma, melyet az odesszai diákok hoztak létre. Felkeresték az Országos Proletár Természettudományi Szövetség tagjait, és segítségüket kérték. A szövetség 1930 óta áll fenn. A múzeumban orosz utazók felfedezéseiről szóló könyvek, útikalauzok, díjak,

ben rálátók, jetvények, fényképek láthatók. Értékes kiállítási tárgyak a legnagyobb tudományos jelentőségű alpinnista expedíciók résztvevőinek háztáskái és jegcsakái.

A Szovjetunió gyermek- és ifjúsági sportnevelésének hatékonyságát kívánják emelni az általános iskolákban speciális sportosztályok létrehozásával. Odesszában jelenleg már húsz ilyen osztály működik, és újabb húsz nyílik meg az új tanévben. Az egész országban rövidesen ötvenezerre nő számuk. Így újabb lehetőségek nyílnak arra, hogy a más gyermekkorban reményt keltő teljesítményt nyújtó gyermekek tervszerű sportképzését hatékonyabbá tegyék.

Az odesszai sajtóból összeállította:

Mihail Iljas

„Opálerdő” a vulkáni hamu alatt Mostani felfedezés

Gazdag zsákmánnyal tértek vissza zempleni kutatógyűjtő útkiről a Komáromi Művelődési Központ barlangkutatói. Az ország északi csücskében megbúvó kis hegyi falucska, Pánya községében a tatócsoport geológus stábjának egy millió éve kővé vált mocsár- és erdővilágát, Evmilliók teltek el, süllyedt-emelkedett a tűzhányók teremtette hegyvidék, majd a jégkor hajnalán megkezdődött az utolsó kitérés lávataróájának lepusztulása, feldarabolása. Napjainkra a roppant idő hegybontó munkája befejezte művét, és spontán tárta fel a kővé, opallá vált növényzet maradványait. Az opalozott, égvyrűket is megőrző fatörzsek, ágak, nád- és sáskövületek gazdag lelőhelyévé vált a terület.

A mostani felfedezés — az újabb gyűjtőexpedíció tervén kívül még hosszú ideig munkát ad a kutatócsoportnak. Rövidesen megkezdődik az anyag tudományos feldolgozása, annak meghatározása, hogy milyen jellegű növényzet alkotta egykor a terület flóráját. E vizsgálatokból a későbbiekben a sok millió évvel ezelőtti éghajlati viszonyok is felderíthetők lesznek. A begyűjtött anyag legszebb darabjai a tatói Művelődési Központ ásvány és barlangi kristálymúzeumának tárlóit gazdagsítják.

Azt mondja sógorom: — De aki beszéd közben mindig a kalapját igazgatja, az sokat hazudik!

— Akár hazudik, akár igazat mond, a beszédje üdítő!

En is észrevettem, hogy sokat hazudik, mese-szerűen, de nem vét vele senkinek.

Anyám sokszor kiküldött hozzám, hogy engem, vagy húgomat, segíteni. Péter járogatót oda, felhozta az első találkozást is. Tegeződünk is már. Azt mondja: — Mikor először megláttalak, azt gondoltam, én lennék a legboldogabb ember, ha ez a lány hozzám jönne.

Szerelmes nem voltam bele, de jól éreztem magam vele. Ó lett volna a férjem, ha Sándor nincs! Húgom megismerkedett a cimborájával, Kun Szabó Jenővel, férjhez is ment hozzá.

Ritkán be-bejöttek a bálba.

Búcsú volt Csengelén, bál délután. Sok vendég volt a testvéremnél, mind mondja: gyérünk a bálba! Nem akartam menni, nekem itthon járt az eszem. Ahogy odaérünk, Péter is ott van, el is hívott azonnal táncolni.

Testvéremék másik szomszédja igen veszekedős férfi volt. Elkért Péterőtől, ha visszakértek, újra elkért, már közzködéssé fajult a táncos kérés. Megjegyzem: én ezzel a legénnyel még soha nem beszéltem. Kiállhatatlan is volt előttem, de semmi haragot nem mutathattam neki, mert az ilyen legény hamar kimuzsikáltatta a lányt. A kimuzsikálás úgy történt, a muzsikásokat maga mellé vette, a lányt táncoltatta addig, amíg az ajtóhoz nem ért, ott meglődította úgy, hogy csak úgy röpült. Szerencséje volt, hogy el nem esett.

(Folytatjuk.)

zsupp, vagy szalma- vagy gatzetős házuk volt. De ez a gunyhó egy nagy darab kukoricásban volt. Tudniillik, a csengelei erdők tele vannak varjakkal, ilyenkor tavasszal költik a kicsinyeket. Ehesek, ahogy elvetik a kukoricát, bokorról bokorra kivésik, kiszedik a földből. Később aztán rájöttek, hogy ásóval vetették, még húz centre is leest a mag. De azért még így is vigyázat! Mert a varjú képes volt órák hosszat elvéskelni, hogy kivegye.

Ilyen gunyhónak irányítottam én. Nagyon erős, pirospozsgás koma állt a gunyhó előtt. Közönök. Egy jó nagy makkfaderék volt a gunyhó előtt, szép helyett. Nem várja meg, hogy szóljak, ő mondja: Üljké le! Nem ülök le! Hanem legyen szívem mondani, mессe vanna-e még Kakuk Feresié? Sógórom megmondta, hogy csak ezen a csúfnéven keressük, mert ott az írásos néven meg nem találjuk.

— Itt a másik dűlőben van az a fás tanya. Köszönöm! Már mentem is.

Utánam szól: — Ha mög nem sértöm, kije magának Ferenc bácsi?

— Dehogy sért! — szabadkozok. — A feleségének a testvére vagyok!

— Este a lovakat mellettük szoktam legeltetni, be-be szoktam menni, majd estére is beme-gyek.

— Jó, csak gyűjjön! — felelem.

El is jött, a lovakat beklyóba rakta, bejött beszélgetni. Tóth Péternek hívták, nem volt szégyenlős, olyan humorosan vette körül a mondanivalóját, amely igt adott a beszédének. Közbe a kalapját hol jobbra, hol balra, hol meg a feje búbjára lökdöste. Elbeszélgetett, úgy tíz óra félig. Amikor elmegy, mondom sógoromnak:

— Milyen izósen tud ez a Péter beszélni!